

P R E S S E R V I S

NOVINSKO-IZDAVAČKO PREDUZEĆE SAVEZA
NOVINARA JUGOSLAVIJE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE OF THE FEDERATION
OF YUGOSLAV JOURNALISTS

BEOGRAD — Knez Mihajlova 2/X — Pošt. fah 842
Tel. 621-578   Ček. račun 101-11/1-804
Current Account with
Yugoslav National Bank

SLUŽBA DOKUMENTACIJE
CLIPPING SERVICE

Isečak iz lista **НОВА МАКЕДОНИЈА**
Newspaper cutting

Скопје
20. VI. 1967

Ателјеа во старата чаршија?

— Една можна функција на старото скопско „сити“. — Изворен амбиент за творештвото од областа на применетата уметност. — Обид да се осовремени и спаси од изумирање стариот занает...

Стариот занает упорно го нуди својот производ во познатата скопска Чаршија — еден од ретките амбиенти каде што во ниските излози ќе се сретнат, но сè поретко, и единечни предмети, неповторливи понекогаш по мајсторството, по формата и изгледот.

Во последно време, овој стар градски комплекс е тема и на урбанистичките планови и тој нов третман на Чаршијата посебно е свртен кон изнаоѓање можност за една функционална, современа улога на старите дуќанчиња.

● Традицијата откажува

Она што најмногу ги привлекува домашните и странските туристи во скопската Стара Чаршија секако се за тука нашле една вистинска оаза. Меѓутоа, тоа во последно време има сосема поинак наетчиските производи кои ви, негодни резултати —

ниту во тесните улочки за наетите повеќе не се чувствуваат сигурни а уште помалку суверени, бидејќи врз нив се извршува едно постојано, несомнено влијание. Се паснат патеките на традицијата, па стариот занает не доживува соодветно возобновување — помладите генерации од семејствата на занаетчиите, сосема слабо се интересираат за старото мајсторство. Тоа, конечно, не се исплатува. Оттаму, претпоставката дека традицијата ќе го продолжи своето, барем во еден задоволувачки обем, останува непотврдена и практично без некаков резултат.

Традицијата се повлекува и во најтесните улочки на Старата чаршија, каде старите занаети сепак изумираат

Добар дел од занаетите изумираат, а изумира и производот со сите свои специфичности на оние занаети кои сепак се одржуваат како дејност, а сè помалку како мајсторство, како уметност за изработка на уникат, предмет кој бил карактеристиката на овој амбиент на старите цехови.

Тој предмет доживува негодна метаморфоза: се копира индустрискиот предмет, неговата функција и се тежнее да се достигне совршенство во функцијата каква што ја има серискиот производ. Во тоа залудно натпреварување со индустрискиот предмет, стариот занает наполно ги губи позициите, па она што се почесто ќе го сретнеме во излозите на Старата Чаршија делува одбивно. Тоа го предизвикуваат елементите на индустрискиот производ и тоа прилично нешто копирани, прикрупени формално, за да овозможат „виза“ до купувачот.

● Што може да направи применетата уметност?

Идејата што во моментот се наметнува, не е неосстварлива: старите дуќанчиња да се отстапуваат и адаптираат во ателјеа на применетата уметност. Интересенти бездруго има, а воопшто не е тешко да се пронајдат и простории за нив. Тоа секако не значи ликвидирање на оние кои веќе тука остваруваат извесна егзистенција. Напротив, едно ателје, во кое предметот ќе биде изработуван со користење на искуството на старите мајстори, а ќе има декоративна или некоја слична улога, има изгледи да изврши и соодветно влијание врз производот кој сега се изработува таму. Едно ателје на применетата уметност секако ќе ги задржува сите елементи, специфичностите на тој занает, ќе ја користи таа несомнено богата орнаментика, боите, изразот и сè она што на старите рачни изработки им носело епитет — дело на уметнички занаети. Неисцрпни се можностите за едно творештво во овој изворен амбиент кое на соодветен начин ќе изврши и влијание врз индустрискиот процес, каде што исто така е неопходно освежување на естетскиот изглед на производот и менување на сивилото што го носи тој поради отсуство на една поширока поставеност на применетата уметност во индустријата.

(В. Ан.)